

fenet, der have anvendt deres Gøner derpaa, staa vi lige over for de Institutioner, der ere stiftede for at opretholde Videnskab og Kunst, saa søge vi forgjæves efter denne Kjerlighed hos dem, saa kommer der tidt Tanter og Stemninger frem, som gjøre, at man kommer til at tvivle paa, at denne Kjerlighed er til Stede. Jeg vil ikke paa nogen Maade benegte, at den kan være til Stede, men jeg siger, at Beviset derfor have de Herrer ikke præsteret, og naar de finde os Andre mistænksomme og tvivlende om, hvorvidt denne Kjerlighed for Videnskab og Kunst er til Stede, saa kunne de ikke forundre dem over, at en saadan Mistænksomhed er tilveiebragt. Lader os mindes, hvor ofte selve Personerne, — thi, mine Herrer, Videnskab og Kunst kunne, naar Alt kommer til Alt, ikke komme til os uden gjennem levende Personer, — lader os se, om selve Personerne, som opoffre sig for Videnskab og Kunst, finde varme Beundrere her, lader os se, om ikke ofte Smaa- ligheden gjør sig gjældende, og om ikke ofte politiske Betragtninger blive lagte til Grund for de Afgjørelser, der her træffes med Hensyn til Videnskab og Kunst. Ja, hvor ofte have vi ikke hørt, netop at Folk, fordi de ere Videnskabsmand, trædes i Snauset; det have vi hørt ofte her, men jeg skal dog ikke komme nærmere ind derpaa (Stemmer: Hvornaar?). Ja, det ville vi snart faae at høre, men i Aften skal jeg dog ikke indlade mig paa en nærmere Diskussion herom. — Jeg skal kun med Hensyn til en Uttring af en æret Rigsdagsmand bemærke, at naar vi blot tage, hvad der idag foreligger, og se paa den Maade, hvorpaa de Herrer stille sig lige over for Videnskab og Kunst, vil man finde, at de ligefrem ville gjøre Videnskab og Kunst til Maltekøber, thi om de end ikke ligefrem forlange, at de skulle bringe Statskassen Indtægter, saa skulle de dog erstatte Statskassen ethvert Offer, som denne har gjort dem. (Stemmer: Hvorledes?). Theatret! der have de strax et Exempel. Vi have jo netop her forhandlet om denne i høj Grad overraskende Forbring — Overraskelsen i saa Henseende er ikke fra idag — at Sorø Akademi skal fordre enhver Skilling, som det har givet til Theatret, tilbagebetalt, uagtet vi vide, at den Mand, som vi væsentlig skylde denne Institution, er den Samme, som har stiftet den danske Scene. Naar vi altsaa se dette og skulle anvende det som Maalestof for den Kjerlighed til Videnskab og Kunst, som her vises, saa maa jeg tilstaa, at jeg ikke er istand til i de Herrer's Færd at finde nogen virkelig opoffrende Kjerlighed til Videnskab og Kunst. Det er netop det Gendommelige, mener jeg, ved Videnskab og Kunst, at de ikke kunne gjøres til Maltekøber. Ligeoverfor de høiere aandelige Interesser maa man ikke gjøre saa store Forbringinger, som man stiller til de almindelige praktiske Gjerninger fra Statens Side; den maa være beredt til at gjøre Offre for dem og maa staa som deres Hjælper, og først og

fremmest maa den beredvillig unde dem de Midler, som vore Forfædre have bevilget til disse Formaals Fremme. Men hvorledes, — siger den ærede Rigsdagsmand (Berg) med stor Indignation, — kan det, at der tages 100,000 Rbd. af en Skuffe og lægges i en anden, have Noget at betyde her? Nu vel, naar det er saa, hvorfor lader man da ikke Pengene blive i Skuffen? Naar det Intet har at betyde, hvorfor er man da saa ivrig for at faae dem ud af Skuffen? At vi have nogen Mistænke om Grunden, hvorfor disse Midler endelig skulle ud af Skuffen, er ikke saa besynderligt efter den Diskussion, som her daglig føres. Det er os en Veroligelse, at idetmindste disse Skuffer ere imellem Pengene og det ærede Flertal, og naar det er os en Veroligelse, kunne de Herrer jo gjerne unde os den, da det Hele jo dog ikke har Stort at betyde, og det er virkelig os en Veroligelse. — Den ærede Rigsdagsmand sagde, at det ingen Kunst var at lave Realkolledrenge — ja, Drengene er det ingen Kunst at lave, men derimod tror jeg, det er vanskeligt nok at lave en Realkole. Den ærede Rigsdagsmand maa jo selv som Skolemand have havt Erfaring for, at det maasse ikke er saa ganske let en Sag at lave en god Skole; thi det er jo ikke nok at henlægge Midler til den; for den, der skal danne en god Skole, er derved ikke den vanskelige Opgave overvunden. Efter min Overbevisning — og deri tror jeg, at den ærede Rigsdagsmand som erfaren Skolemand vil give mig Ret — ere Pengene ikke den største Vanskelighed ved at skabe en god Undervisning, men det, hvorpaa det først og fremmest kommer an, er at kunne organisere det hele Apparat af dygtige Lærerekræfter, hvoraf den gode Undervisning skal udgaa. Naar den ærede Rigsdagsmand siger, at vi kunne bevilge for alle disse Smaabyer Bidrag til at opretholde Realkoler, kan saa virkelig en saa erfaren Skolemand som han tro, at et Bidrag er tilstrækkelig til at samle hele det Apparat af Lærerekræfter, som høre til en Realkole? Det maa det ærede Medlem dog vide ligesaa godt som Andre, at man ikke, selv om Bidragene komme nogenlunde tilstrækkelig, uden videre kan danne en Skole eller samle hele Apparatet af dygtige Lærerekræfter, som hører med til Ledelsen af den fuldstændige Undervisning, Sprogundervisningen ligesaa vel som de elementære Fag, der behøves for at kunne demittere fra Realkolerne til Universitetet. Jeg mener altsaa, at det ærede Medlem ved nærmere Overveelse af Maaden, hvorpaa man skal støtte den høiere Undervisning omkring i Provindserne, maa komme til det Resultat, at det navnlig maa ske ved at hjælpe de Skoler, som have brudt Nsen og have godtgjort deres Gøne til at leve et naturligt Liv for den Opgave, de have stillet sig, nemlig at udbrede almindelig Oplysning til hele deres Omgivelse. Nu siger det ærede Medlem, at han vilde ønske, at vi fra den anden Side vilde lægge en